

Василь Бабій

Владичий
жезл
в Богородчанах

Василь Бабій

Владичий жезл в Богородчанах

Івано-Франківськ
„Нова Зоря”
2007

ББК 84 (4 УКР)6
Б12

Б 12 Бабій В.
Владичий жезл в Богородчанах. — Івано-Франківськ:
Нова Зоря, 2007. — 24 с.

У терпінні — сенс життя, ним випробовується віра в Господа і через нього Бог воздає кожному по його заслугам. Хіба не терпів Христос неймовірні муки без нарікання, допивши до кінця чашу, яку приготував для нього небесний Отець?

Терпінням випробовував Господь протягом всього життя Владику Григорія Хомишина, і наче про нього говорить св. Павло: „Терпів у працях премного, в дорозі, від розбійників, від своїх земляків, в турботі про Церкву, в голоді й холоді, між лукавими братами, і напевно тортували його, терпів від своїх і від чужих” (II Кор. 11, 23-38).

Тож маємо взяти за взірць духовний подвиг Владики Григорія Хомишина, маємо знати правду про нього і вчитися на прикладі його життя як ревно служити Господу Богу.

ББК 84 (4 УКР)6

Автор висловлює вдячність о. І. Пелехатому та о. І. Мачкодері за допомогу у виданні книжки.

© Бабій В., 2007
© Видавництво „Нова Зоря”, 2007

ЄПІСКОП ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

28 грудня 1945 року у Лук'янівській в'язниці м. Києва закінчив своє страдницьке життя Кир Григорій Хомишин, Владика-Ординарій Станиславівської Єпархії.

Народився Григорій 25 березня 1867 року в селі Гадинківці на Тернопільщині. Свого часу був ректором греко-католицької духовної семінарії у Львові.

З 1904 року він, після Андрея Шептицького, стає Владикою-Ординарієм Станиславівської Єпархії.

З 20-х років ХХ ст. мав літню канцелярію в Богородчанах.

Зробив дуже багато для покращення духовного життя на Прикарпатті. Заснував видання часописів „Нова Зоря” і „Правда”, побудував багато церков, робив численні пожертви знедоленим.

В цьому невеликому образку — один штрих до розуміння цієї великої постаті Української Греко-Католицької Церкви.

Писати про Григорія Хомишина надто важко і відповідально. Як укласти в тісні рамки документально-публіцистичних та літературно-художніх етюдів велике і славне життя цього подвижника Української Церкви? Але я і не збираюся показувати тут всю багатогранну діяльність Єпископа, а лише, на мій погляд, на мій суб'єктивний погляд, одну характерну для його життя сторону.

Маю на увазі його терпіння, яким випробував його Господь протягом всього життя. Це ніби про нього говорить св. Павло: „Терпів у працях премного, в дорозі, від розбійників, від своїх земляків, в турботі про Церкву, в голоді й холоді, між лукавими братами, і напевно тортували його, терпів від своїх і від чужих” (II Кор. 11, 23-38). Єпископ Григорій, якого любовно назива-

вали „Татуньом" пам'ятав слова із св. Письма: „Бог дав, Бог взяв, як до вподоби було Господеві, так і сталося, нехай буде ім'я Господнє благословенне" (Йоан 1, 21).

У своїх спогадах про Преосвященного Григорія Хомишина о. Петро Мельничук пише: „...Галицька Провінція заросла всяким хабаззям, бо були москвофіли (кацапи), полонофіли, радикали, сельроби, соціялісти і соціялісти скрайні, та інші чинники, ворожі Христовій Церкві. Треба було ту ниву зарослу вичистити". Владика Григорій — муж, повний енергії, любови Божої, ревний Архипастир, мусів стати на прю віч-на-віч зі всіма тими активними ворогами. Не одну ту гірку сльозу мусів він проковтнути, та не одне терпке, образливе слово почути або й перечитати у деяких газетах, що дихали ненавистю до всього, що Боже. Вороги Церкви виписували всякі видумані, неправдиві наклепи про Владика, називаючи його образливими словами та приписуючи Владичі „хрунівство" (зрадництво — Ред.) і т. п. і свої, і чужі накидалися на нього, вишукуючи те, чого не згубили. Але гадка у Богобоязливого, ревного Владичи, що „Бог є", як каже Ісая пророк (41, 13) і „держить мою руку і кличе — не бійся, я тобі поможу" — додавала сили, що Владика при Божій допомозі плив проти струї і часто повторював: „Мої дорогі Священики, бувають часи, що я „контра спем сперо" (без надії сподіваюсь). Терпіння у Владичи були нерозлучне з його особою, з його становищем, Владика мав відвагу терпіти, бо знав, що і волос з його голови не спаде без волі Божої".

У терпінні — сенс життя, ним випробовуються віра в Господа і через нього Бог воздає кожному по його заслугам. Хіба не терпів Христос неймовірні муки без нарікання, допивши до кінця чашу, яку приготував для Нього небесний Отець?

А як часто ми нарікаємо, коли терпимо всілякі прикрощі, переживаємо різні труднощі і страждання, забуваючи, що цим самим звертаємо вину на Бога, так ніби ми не грішимо повсякчас, забувши при цьому помолитися чи висповідатися, або хоч в думках покаятися перед Богом. Не раз заздимо тим, хто живе краще від нас, а св. Августин каже: „Не має більшого нещастя, як щастя грішників, бо вони не терплять". Треба, нарешті, збаг-

нути один, здається, нелогічний висновок: постійне щастя то вже є нещастя. Так, Бог забуває про таких „щасливих" людей на землі, але їх чекає велика кара на небі.

Хоча часто і грішники терплять, особливо через різні хвороби, які Бог посилає, щоб спам'ятати їх і вони тоді справді згадують про Бога.

А хіба цілі народи не терплять за гріхи своїх предків чи за свої власні, як було з євреями у єгипетській неволі, в сорокарічних блуканнях по пустелі?

Подібно і українці терпіли і терплять через свою нерозважність. І за нинішню, даровану Богом свободу, український народ має терпеливо нести свій важкий хрест, аж поки між нами не запанує єдність на ділі, а не на словах.

Кир Григорій достатньо терпів у своєму довгому житті, а ще більші муки переніс наприкінці свого життя, коли вже сили його забрала старість, але не впокорила духу.

Владика, як колись старозавітні пророки, натхненні Богом, передбачив і свій мученицький кінець і ті страждання, які очікують український народ.

У перший день Різдва Христового 1939 року в катедральному соборі Станиславова Владика із сумом сказав пророчі слова: „Я мав передучора видіння і знаю, що рік цей почне серію трагічних літ у нашій історії. Ранньою осінню („Золотий вересень?" — В.Б.) прийдуть сюди большевики. Багато з наших людей піде тинятися по далеких просторах страшної советської держави, хоч цим разом лихо не буде ще загальне: це буде тільки малий вступ до майбутнього лихоліття". Це було послане йому Богом видіння, і далі нічого доброго Преосвященний Григорій не пророкував.

Владика: „Події, що піchnуться в цьому (1941) році будуть початком нашого терпіння під гітлерівською владою, але їх напруга буде в дальших роках зростати. Та вже дуже важке лихоліття впаде на наш нарід шойно з другим приходом большевиків. Тисячі будуть спасати себе втечею, але далеко буде більше тих, що згинуть від большевицьких куль і тих, що їх запроторять на північ, а головно, в Азію, де тисячі з них помруть у жахливих умовах, без примирення з Богом.

Я сам впаду також жертвою лихоліття і згину в тюрмі, не тут, у Станиславові, але десь інде. Цього хоче Господь. А ви мусите жити. Ваш час не прийде в лихолітті. Вам багато ще треба зробити... І може згадаєте мене на волі, бо і я ніколи не занедбав молитися за Україну, за український нарід, за його волю..."

Ще в 1939 році міг Владика Григорій уникнути большевицької розправи, але коли йому сказали: „А може слід виїхати?“, він відмахнувся від такої пропозиції: „Ні, на Бога, ні! Тепер іде справа за віру! Як воля Божа, віддамо наше життя!"

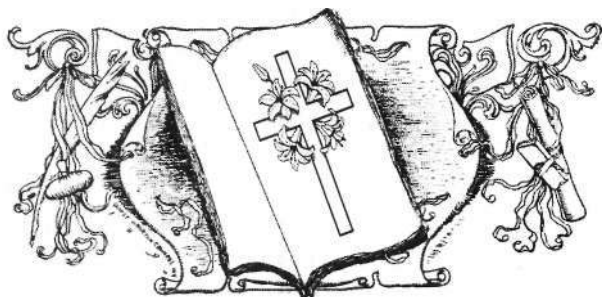
Але якщо в той рік біда обминула Єпископа Григорія, то в 1945 році його було вивезено з Станиславова. Тримали його в Лук'янівській тюрмі в Києві і там вели слідство.

Один із слідчих поставив йому питання: „А коли б ми Вас пустили на волю, що ви будете робити?" Відповідь Кир Григорія була безкомпромісна: „Те саме, що й досі. Буду вас поборювати, бо я слуга Христа, а ви його вороги". „Хватит, — крикнув слідчий, — відвести їх у камеру".

Ось як згадує доктор Іван Волянський:

„Як рішив, так і віддав життя за Христову віру. Його жертва не даремна, діла ж його будуть свідчити за ним перед Богом, Всевишнім Творцем неба і землі. Чим раніше буде признана правда про того великого Божого Трудівника, тим скоріше Справедливий Господь відверне від нас свою караючу руку"

Так, маємо визнати духовний подвиг Владика Григорія Хомишина, маємо знати правду про нього і вчитися на прикладі його життя як ревно служити Господу Богу.

Григорій Хомишин у Богородчанах

Богородчани завжди були містечком релігійним. Тут за польської займанщини була греко-католицька церква, римо-католицький костюл, три синагоги.

На нинішній вулиці І. Петраша в 1930 році був збудований монастир Сестер-Мироносиць, з якого пізніше радянська влада зробила поліклініку. Нині монахині мають свою обитель в колишньому шляхетському будинку біля парку.

І нарешті, найголовніше для нашої теми, в Богородчанах знаходилася літня резиденція єпископа Г. Хомишина.

Нам поки що не вдалося остаточно в'яснити роки будівництва цього будинку на вулиці М. Грушевського. Очевидно лише, що це були 20-ті роки, десь приблизно 1925-1927 рр.

На жаль, в літературі, яка висвітлює життя і діяльність Владика, ми не знаходимо чогось істотного про його перебування в Богородчанах.

Ясно одне: Григорій Хомишин щороку чимало часу проводив у своїй резиденції, працював тут над своїми пастирськими посланнями й іншими працями богословського характеру. А також служив

Літня резиденція в Богородчанах

Літургії в Богородчанській церкві. Спочатку старій, тій, що була на місці нинішньої символічної могили борцям за волю України.

Владика був постійним учасником всіх справ релігійної громади УГКЦ в Богородчанах, всіляких місій тощо.

В 1930 році Г. Хомишин посвячував наріжний камінь, який громада заклала під будівництво нового, справді грандіозного храму, який проектував відомий львівський архітектор Є. Нагірний. Це є нинішня церква Івана Богослова. Владика був на відкритті новозведеного Божого дому, 9 жовтня 1934 року, на свято Івана Богослова. Він посвятив храм і відправив Службу Божу. Владика також опікувався дитячою захоронкою, був тут частим гостем, частував дітей солодощами.

Біля літньої резиденції Владика розвів чудовий сад, нині вже практично знищений. Хорошою пам'яткою єпископові є прекрас-

*Парох Богородчан (очевидно о. Кисілевський?),
сестри Мироносиці із вихованками захоронки*

не дерево магнолії, яка щовесни розцвітає чудовим рожевим цвітом, нагадуючи про цю велику людину, яка так любила життя і людей.

Та не тільки цвітом магнолії нагадує світлий образ Владика Григорія Хомишина.

Святої пам'яті Папа Римський Іван Павло II беатифікував Єпископа і він тепер є Блаженним мучеником. Це було в рік приїзду

8

Папи Івана-Павла II в Україну. Ще в 1997 році, до 130-річчя від дня народження Г. Хомишина, на кошти греко-католицької громади на будинку єпископської резиденції було встановлено пам'ятний барельєф Г. Хомишину (скульптор В. Довбенюк). Певний час при резиденції діяла молодіжна спільнота імені Г. Хомишина.

В 2004 році, з нагоди 70-річчя храму Івана Богослова, на фасаді церкви за підтримки пароха о. Івана Мачкодери було встановлено дві пам'ятні дошки єпископам Григорію Хомишину та Івану Лятишевському.

В 1997 р. видавництво „Нова Зоря” випустило в світ брошуру під назвою „З вірою і терпінням” про життя і діяльність Г. Хомишина. В районній бібліотеці відбувся ювілейний вечір з презентацією вищезазначеної книжки.

В 2000 році це видавництво випустило у світ нашу книжку „Мученики за віру”, де один з есеїв присвячувався владіці Григорію Хомишину. Парох о. І. Мачкодера і о.-сотрудник М. Момот підтримали нашу ідею про створення в колишній резиденції музею славного сина української Церкви. Нехай це буде доброю пам'яттю про Г. Хомишина до 140-річчя з дня народження (25. 03. 1867-28. 12. 1945).

Хресний хід в Богородчанах (30-і роки)

м. Богородчани, Івано-Франківська Єпархія, церква св. Івана Богослова. 4 листопада 1995 р. Божого

(Зі стенограми беатифікаційної комісії)

Запитання: Яким запам'ятався Вам Владика Григорій Хомишин?

п. Йосиф (прізвище нерозбірливе):

- Я прислуговував Владиці при Службі Божій, носив йому їсти із захоронки Сестер Службниць через дорогу до палати, ліжко стелив. Взагалі Преосвященний був мені як рідний дід, любив мене дуже. Я молодий, нераз засплю, маю рано засвітити в каплиці свічку (він завжди молився на вервиці), застелити ліжко, запалити пічку, одним словом — слуга: я обслуговував при Службі Божій, був і дяком, і паламарем. Преосвященний приїздив із Станіслава (то було за німців) на чотири дні, а в Станіславі був три дні. Усі чотири дні я обслуговував коло нього.

Владика був високого зросту, а я малий. Я стільчик собі зробив, щоб ризи складати у шафку, у шуфляди. Коли Владика приїхав до захоронки на подвір'я, я прийшов до Владики, а він питає: „А чий ти будеш?" Я кажу, по-вуличному: „Гані Постоловської". Він каже: „Ти хочеш в мене служити?" Відповідаю: „Хочу". Тоді Владика каже сестрі-настоятельці: „Завтра підете з ним в гміну, там зробите „усвайс".

Так я лишився при Владиці, додому не йшов ночувати. Дали мені кімнатку в палаті. Я все робив. Не раз Владика засвітить свічку, іде в каплицю попри мої двері, відкриє двері і каже: „Юзьку, синку, дитинко, вставай-вставай вже".

Не був він строгий, він був дуже добрий. Як приїдуть бідні, то він деколи сам винесе їм допомогу, а як ні — то через мене. Без мене ніхто до Преосвященного не приходив. Були тут два целебси польські. Прийшли до нього, а він говорив з ними по-польськи. Я питаю: „Преосвященний, чого Ви до них по-польськи говорите, а не по-українськи?" „Синку, дитинко, запам'ятай раз на все: вони не розуміють по-нашому, тому що вони в кляшторі.

А я як господар, розумію їх мову, значить повинен йти їм назустріч".

Я обслуговував при Владиці півтора року. Преосвященний навіть навчив мене садити дерево. Ми говорили з ним як рідні. Він нас дуже любив. Я без роботи не сидів, і він також: як не молився, то писав. Я на його зошиті написав: „Преосвященний". А він каже: „Юзьку, не пиши мені по зошиті. На тобі і пиши. Я тобі учителя найму, щоб тебе вчив". А я не хотів. Мені так добре коло нього було, рідніше від батька. Він ніколи на мене не сварив.

Запитання: Чи Ви чули, щоб Владика сказав щось гостро?

п. Йосиф:

- Ніколи він не підвищував голос. Ні на кого не скаржився.

Запитання: Чи Ви запам'ятали щось з проповіді Владики?

п. Йосиф:

- Без мене жодної проповіді Преосвященний не говорив. Я його взував, вдягав, брав під руку, вів до церкви, чекав, поки він скінчить проповідь, і вів назад у палату.

Владика проповідував не часто, по неділях. Про що саме, я не запам'ятав.

Коли советський фронт наступав з Надвірни, Владика більше не приїздив. А коли прийшли більшовики, то захотіли ключ від палати. Я сказав, що то не мої палати, і ключ здав Сестрам Службницям.

Запитання: Як молився Владика?

п. Йосиф:

- Завжди навколішках. По Службі Божій я йшов по їжу до захоронки, і аж коли повертався, то Владика аж тоді виходив з каплиці і відразу сідав їсти.

Запитання: Яким Ви пам'ятаєте Владику?

Кочкодан Антоніна Антонівна:

- Я родом з 1908 року. Я вперше побачила Владику у 20-25 років. Коли ми сапали в городі квіти, Владика благословив нас, дуже дякував.

Коли померла сестра настоятелька, ми, бувало, прийдемо до захоронки, посідаємо, а Владика підійде до нас, скаже кілька слів, дякує.

Білічак Анна:

- Владика Хомишин будував цю нашу церкву, дав ґрунт, купував цеглу, дерево, давав гроші, скільки потрібно. Мої тато були у будівельнім братстві, і які треба було гроші, ішли до Владики і скільки було потрібно, стільки він давав.

Пам'ятаю, як Владика приходив до церкви, на місію, такий був невеличкий чоловік, вже старенький. Був на місії 1936 року. Що говорив, не пам'ятаю, бо була мала. Був місіонер Бойчук, інші місіонери.

Федин Марія Василівна:

- Коли я була мала, ходила в захоронку, де нас сестри учили співати побожні пісні, а коли у Єпископа було день народження, ми його віншували, співали. Владика кидали нам цукорки, дуже ласкаво до дітей відносилися, любили нас.

Владика дуже любили людей, всіх любили, помагали бідним, дуже-дуже були добрі, ніколи нас не сварили і на них ніколи ніхто не нарікав. Найбільше мені запам'яталися науки Владики про Христа, про Христове Серце, та як його любити.

Лятишевська Антоніна Володимирівна:

- Я у дитинстві завжди ходила до захоронки, тому що ми вчилися гарно співати, і на просьбу Сестер приходили квіти поливати, городчик сапати. Єпископ Хомишин виходив завжди до нас перед вечором, і з великою насолодою ми цілували його у перстень на руці. Коли був день його народження, він приходив до нас до захоронки. Ми співали йому, віншували. Він дуже любив дітей і на свій день народження привозив всяких яблук, помаранчів, щоб вгощати їх. Діти бігають, а він так вголос сміється, так тішиться, що не можна передати.

І ще таке хочу сказати. Коли Владика вже арештували, я була у потребі в Станіславові і зустріла маму священника Петраша, якого вивозили разом з Єпископом. Вона каже: „Як мені передати Міськові хоч би посилочку, бо він без нічого“. І ми пішли питатися, де КГБ. Коли ми прийшли туди, вони тоді усі сиділи на машині: і єпископи, і священники, їх була ціла машина. Відкрили браму, я забігла у браму і кинула той пакунок Петрашу. То було пізно восени.

Білічак Петро Іванович:

- Я маю 86 років. Я два роки відсидів в Івано-Франківську. Мали мене судити на кару смерти, але я казав їм, що мало-грамотний, і відпустили. Я сидів у підвалі і видів, як убивали людей. Я видів там Єпископа, але коли він переходив. То було в Станіславові. Знаю, що він був дуже добрий і чесний чоловік. Потім я чув, що Владика замордували.

Клебан Галина Михайлівна:

- Я ходила до захоронки. і дуже нам було приємно, як нас Сестра Ірена готувала до владикових іменин. Ми співали йому пісню: „О щасливі ми, що можемо вам в день Ваших імянин... Піснь звучить так милим словом і несе желання квіт, Ви, Владико, найдорожчий, що вчите нас жить, як слід“.

Коли ми збирали в городі трускавки, Владика завжди до нас підходили, мали таку вервичку на руках, так собі перебирали і молилися. А ми, діти, підходили і цілували Владика у перстень.

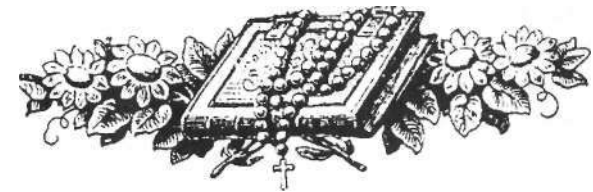
Як була місія, Владика голосили проповідь. А восени 1943 року, за німців, на Івана Богослова, Владика були в нас останній раз і говорили проповідь. Що вони говорили, я не пам'ятаю, але люди потім говорили, що, відав, добра вже не буде.

Люди казали, що якби не Владика, то не було би монастиря, не мали де би Сестри жити і ми би не мали церкви. То казав мій стрийко, який був старшим братом, коли будували церкву.

...горська Ольга Ростиславівна:

- Я перша сусіда коло палати і мій тато там сторожував. Єпископ був дуже добрим до нас. Ми ходили до нього на імянини, він давав нам цукерки, мандарини.

Десь є тут Знигурочанська (?), вона мені говорила, що коли Владика був на проповіді, то він говорив: „Дорогі парохіяни, моліться за мою щасливу смерть“.

Остання ніч Владики

Етюд

I

Затхлий запах темниці вже давно не турбував Павла — звук. Та й взагалі не думав більше про ті обставини, в які кинула його доля. Чи не сам її вибрав? Чи хтось його змушував відмовитись від себе, Савла, і стати іншою людиною — Павлом? Від того часу, як йому явився Ісус Христос і з докором запитав: „За що переслідуєш мене, Савле?“, — увійшов в його серце страх Божий і водночас різка переміна. Він увірував свято і в Христа, і Його високу земну місію. Відтоді і став місіонером християнства. Набув найвищого звання і призначення бути апостолом Ісуса Христа.

Осяяло його горнім світлом і душа освітілася Божим натхненням. Тоді пішов у світ, повторив дороги перших апостолів Христа, хоч ходив іншими шляхами, ніс світло Христової науки в далекі, поганські краї. Тернові ті були шляхи, терпіло тіло болі і недуги, не раз і побої, але душа була легка і добра до людей, навіть до тих, що не розуміли і ненавиділи його. Не обходило їхнє зло, бо ніс любов, зерна якої щедро засіяв ще Ісус Христос в часи свого земного буття.

Він ніс любов, а погани, котрі не приймали у своє серце Христову науку, тим часом розводили у своїх серцях чортополох ненависті. Вони вже давно чатували на нього, очікуючи слушного часу.

Він сам прийшов в столицю поганської віри — Рим. Прийшов до своїх — неофітів християнської громади. Його тут прийняли, як брата. Але прийшов і до тих, для кого Богом є і Юпітер, і Венера, і Ерот, які через свою темноту не годні збагнути християнську віру. Віру, яка і велика, і ясна кожному: визнавай Бога-Отця, Бога-Сина, Бога-Духа Святого, люби ближнього свого, не гріши, спасай свою душу і будеш мати Царство Боже. Але ті душі поган вже так занасталися мертвим духом поганства, що годі до них достукатись.

Велике і благословення діяння апостолів, цих найперших учнів Христа. Імена їх безсмертні, як і душі, але смерть їх кожного

зосібна, мученицька. В кожного з них своя Голгота. Як і в нього. Завтра його очікує смерть. З наказу імператора. Він не випрошуватиме в нього помилування. Смерть плоті — це не смерть душі, бо Ісус Христос дарував людським душам можливість безсмертя. Коли він заслужив у Бога своїми діяннями вічне життя, то чого боятися смерті? Тління ніколи не торкнеться душі, в якій перебуває Святий Дух.

II

Владика відчув, як тіло його стало наче не його власним, а чужорідним, в яке ввійшла така неміч, що несила переносити. Він знав своє тіло, воно завжди добре служило йому, хоч було всіляко за довге життя. Таку неміч вже годі терпіти. Ці тюремні, вічно холодні стіни — мури, особливо грудневої пори віддають смертельним холодом, їх крижана похмурість, як іржа роз'їдає тіло, душа тримається лише святим духом віри в Господа. Віра завжди з ним. Бог ніколи не покидав його серця, в якому жила велика любов до Нього.

Не страшні будь-які страждання, не боїться жодного ворога, нехай це і диявол в образі червоного ката.

Чи був він апостолом Ісуса Христа протягом всього свого життя? Намагався бути і йшов завжди дорогою Спасителя, несучи людям Його велику науку любові. І зараз він на останній стадії тієї апостольської дороги, що ось її нитка перерветься тут, на землі, а далі продовжиться на небі. Жоден апостол Ісуса Христа не помер своєю смертю, а був по-мученицьки закатований ворогами християнської церкви.

...Перевели із в'язниці до лікарні — хвороба доконала остаточно, постав на грані смерті і життя. Лікарня, як тюрма, тільки запах інший, в палаті темно, лише виділяються скелети загратованих вікон. Чомусь вигляд вікна на тлі нічного неба нагадує йому раптом коляду. Він маленький ходить попід вікна славити Христа колядками. І все своє життя славив. Не звернув із вибраної дороги. Цим і щасливий. Навіть муками, які терпить заради віри. Заради греко-католицької Церкви. Не купили і не залякали його вороги. Ні тортури, ні погрози, бо хоч тіло немічне, та душа не скорена і торжествує перемогу добра над злом.

Вже знає, що не доживе до нового 1946 року. Нема вже ні сил, ні навіть бажання жити. Та й не дано йому більше і Богом.

...Сніги попід вікна. Колядники перед хрестовинами вікон свя-тешно освітленими припасеними свічками. Маленький Григорко тонким голосом виводить: „Нова радість стала”. Сам Ісус вино-сить йому гостинці. Так, Владика виразно бачить у сліпучому сьайві Божественну, величну постать у білому, як ранковий сніг, одязі. Сам Ісус Христос (Григорій думає, що це він) зустрічає його на порозі у вічність...

*Вечір пам'яті Г. Хомишина
в Богородчанській районній бібліотеці*

Книжка-портрет єпископа Григорія Хомишина

Наприкінці 2006 року у видавництві „Нова Зоря” побачила світ симпатично видана книжка „Єпископ Григорій Хомишин. Пор-трет релігійно-церковного і громадсько-політичного діяча”. Це наукове дослідження Олега Єгрешія, власне монографія, яку ав-торові порадив видати книжкою директор видавництва о. Ігор Пелехатий. Отож, читачі літератури релігійного характеру отри-мати гарний подарунок.

Автор подає розгорнуту бібліографію, в якій прослідковує не тільки життєві аспекти, а більше окремі сторони діяльності Г. Хомишина на єпископському поприщі.

Вже самі по собі назви розділів книжки позиціонують її змісто-ву канву.

„Формування світогляду та початок діяльності Г. Хомишина в контексті суспільно-політичних процесів у Галичині (кінець ХІХ ст. — 1918 р.)”, „Єпископ Г. Хомишин в суспільно-політичному та релігійному житті Галичини (листопад 1918 — осінь 1930 р.)”, „Особливості суспільно-політичної та культурно-просвітницької діяльності єпископа Г. Хомишина в 1930-х рр.”, „Позиція єписко-па Г. Хомишина в період Другої світової війни (1939-1945 рр.)”.

Автор подає неординарну фігуру Владика через призму супе-речностей епохи, в якій він жив, і показує неоднозначність його світогляду та намагання формувати своєрідну релігійну доктрину, яка часто вступає в конфлікт з поглядами тодішніх церковних та громадсько-політичних течій. Перед нами постає вольовий і ді-яльний характер, якого не може зламати опір громадської думки. Попри всі політичні виклики епохи, а також різні лихоліття, владика залишається вірним ідеї служіння Богові і Церкві, незва-жаючи навіть на спротив політичної і громадської opinio.

Єпископ показаний у напруженій пастирській діяльності, як активний організатор різних релігійних інституцій, покликаних утвердити роль Церкви і священника серед суспільства. Шкода, що в монографії не знайшлося місця висвітленню перебування Г. Хо-

мишина в Богородчанах. Хоча автор, можливо, зіткнувся із відсутністю джерел по цій темі.

Важливо, що монографія вийшла напередодні 140-річчя від дня народження Блаженного Владика-мученика і є присутнім вкладом у дослідження життя і діяльності видатної особистості, церковного діяча другої половини XIX і першої половини XX ст. Григорія Хомишина.

Буде храм Божий

Драматичний етюд

Єпископ Григорій Хомишин

Служниця

Чоловік

Жінка.

В кімнаті самотній єпископ. Він на колінах молиться. Закінчує молитву. Хреститься. Сідає до столу. Відкриває Святе Письмо і читає.

Входить служниця.

Служниця: Слава Ісусу Христу.

Єпископ: Слава навіки Богу.

Служниця: Ваше Преосвященство, там до вас люди.

Єпископ: Прошу? Які люди?

Служниця: Кажуть, що від богородчанської громади.

Єпископ: Від громади? Ага. Добре, щось, видно, хочуть. Якісь справи. То просить, я прийму.

Служниця виходить і через хвилину заходять чоловік і жінка.

Вітаються разом.

Слава Ісусу Христу! (Цілють руку Владиці)

Єпископ: Слава навіки Богу. Прошу сідати. Ось так. Тепер я вас уважно слухаю.

Чоловік: Отче-Владико Григорію, ми до вас від нашої церковної громади. Маємо до вас велике прохання.

Жінка: Дуже велике... навіть не знаємо як вам казати.

Єпископ: Чому ви так, хіба я не така людина як всі? Люди приходили до самого Сина Божого — Ісуса Христа, і Він приймав їх з любов'ю. Чи я не проводжу тут Христову науку любові? Кажіть, що вас до мене привело?

Чоловік: Хочемо будувати нову церкву. Римо-католики мають чудовий костюл. Юдеї аж в трьох синагогах моляться, а наші греко-католики ходять до малої церкви.

Жінка: Ви самі буваєте в нашій церкві і знаєте, як тісно по неділях і святах.

Єпископ: Це правда. Я благословляю вас на зведення нового храму Божого.

Чоловік: Красно вам дякуємо, Владико Григорію. Але таке, знаєте, нема де будувати. Земля в центрі містечка розібрана.

Єпископ: І то правда ваша. Треба подумати. Ага, так. Але що тут думати? Я відпущу вам ділянку землі, що належить нашій єпархії. Отут, поблизу моєї канцелярії. Що напроти суду.

Жінка: Дуже вам вдячні, Отче, від усієї нашої громади. Ми будемо молитися за вас.

Єпископ: Нехай вам Господь Бог допоможе чимскоріш збудувати гідний храм. Там будете ви молитися за спасіння своїх душ, ваші діти, внуки та й правнуки.

От, ми мріємо про Україну, нею зайняті наші гадки, наші бажання і стремління. Все те є гарне, однак перше дбаймо про небесну Україну, то є про Божу державу, про Боже царство (*Єпископ встає*). Се приказ Христа Спасителя, щоб перше шукати Божого Царства, а все інше нам додасться. Се Божі слова, котрі мають свою незламну силу.

*Храм св. Івана Богослова
(1934 р.)*

Вечір, присвячений 130-річчю від дня народження Владики Г. Хомишина (чит. зал районної бібліотеки)

Віхи життя і діяльності блаженного владики Григорія Хомишина

Народився Григорій Хомишин 25 березня 1867 року в селі Гадинківці на Тернопіллі. Тут здобув початкову освіту. Гімназію закінчив в Тернополі. В 1888 році вступив на богословський факультет Львівського університету.

19 травня 1893 року рукоположений на священика, стає катедральним сотрудником у Станіславові.

1893 року церковна влада відправляє Г. Хомишина у Відень на п'ятирічні богословські студії „Августінеум” для поглиблення знання з теології.

В березні 1899 року Григорій Хомишин повертається до Станіславова доктором богословських наук, і стає катедральним служителем. Через два з половиною роки направлений парохом до міста Коломиї.

В липні 1902 року розпорядженням митрополита А. Шептицького його призначено ректором Львівської духовної семінарії.

16 квітня 1904 року цісар Франц Йосиф іменував своєю постановою Г. Хомишина єпископом Станіславівської єпархії. Його кандидатуру підтримав А. Шептицький. В травні 1907 року єпископа Г. Хомишина обирають депутатом до австрійського парламенту. Під час Першої світової війни владика відіграє помітну роль в протиборстві російським впливам на населення краю та саму греко-католицьку Церкву.

Саме тоді Г. Хомишин пропонував змінити юліанський календар на григоріанський. (Такий календар діяв у станіславівській єпархії з березня 1916 року по березень 1918 року).

В листопаді 1918 року після арешту поляками А. Шептицького обов'язки митрополита виконує Г. Хомишин.

В січні 1919 року в Пастирському посланні до духовенства і вірних Г. Хомишин підтримує ідею будівництва незалежної України на засадах католицької віри.

10 червня 1924 р. Г. Хомишин служив Службу Божу в храмі міста Городенки.

Протягом 1925-1927 років Г. Хомишин мав тісні контакти з управою „Рідної Школи”, матеріально підтримував цю установу.

У листопаді 1937 року Г. Хомишин приєднався до заяви українських громадських діячів та представників греко-католицької Церкви з протестом проти репресій польського уряду щодо галицьких українців.

У липні та жовтні 1933 року Г. Хомишин приєднався до спільних послань Українського греко-католицького єпископату стосовно голодомору в Радянській Україні. Владика закликав галичан усіма можливими способами допомогти голодуючим.

В 1939 року Г. Хомишин був затриманий НКВС, а в його помешканні проведено обшук.

Влітку 1941 року радянські спецслужби роблять невдалу спробу отруїти Г. Хомишина і його помічника Єпископа І. Лятишевського. В лютому 1942 року гестапо затримує Владика, 26 березня КДБ прийняло рішення про арешт Г. Хомишина, звинувативши його в антирадянській діяльності. У ніч на 12 квітня 1945 року було заарештовано нового Митрополита Йосифа Сліпого та Єпископів М. Будку, М. Чарнецького, Г. Хомишина, І. Лятишевського.

21 грудня того ж року у зв'язку з погіршенням стану здоров'я владика перевели з внутрішньої тюрми НКВД УРСР до лікарні Лук'янівської в'язниці.

28 грудня 1945 р. владика помер на 79-му році життя.

Спільнота Григорія Хомишина

В християнському молодіжному центрі, який розмістився в колишній резиденції єпископа Григорія Хомишина, з 1999 року регулярно на зустрічі збиралась молодь (учні старших класів, студенти). Всіх об'єднувала спільна мета: утвердження в суспільній свідомості християнської моралі, підвищення духовного рівня, пропаганда здорового способу життя, організація молодіжного християнського дозвілля.

Активними членами цієї спільноти були Василь Полек, Володимир Бобик, Анатолій Дутчак, Діана Терещенко, Лариса Сем'янів, Ігор Грицюк, Роман Лунів, Захар Панько, Зоряна Руднюк, Лілія Білоус, Андрій Макар, Ірина Глушак, Надія Бобик, Галина Корнугій, Мар'яна Середюк, Олег Сеньковський.

На засіданнях регулярно проводились духовні бесіди, спільна молитва, зустрічі із священниками по вивченню Святого Письма.

Велику допомогу по вивченню основ християнської моралі надавали сестри Мироносиці Тереза, Маркіяна, Вікторія, Августина. Зустрічі в центрі були щораз цікавішими. І чисельність спільноти зросла до 40 осіб.

Прощі до відпустових місць, бесіди з духовними особами, зустрічі в школах району з однолітками по пропаганді здорового способу життя тісно згуртували молодь.

В травні 2000 року на установчих зборах молоді смт. Богородчан, парафіян церкви святого Апостола і Євангелиста Івана Богослова було вирішено створити при церкві смт. Богородчан молодіжну християнську спільноту.

Василь Полек, активний учасник спільноти, висловив бажання багатьох однодумців обрати назву: „Молодіжна Християнська Спільнота імені священномученика Григорія Хомишина” (скорочено МХС ім. Григорія Хомишина). Цю ідею підтримали всі члени спільноти, а отці Іван Мачкодера та Михайло Момот схвалили її. Членами Спільноти стали 28 дітей, а також парафіяни Володимир Сеньковський, Наталія Дмитрук, Руслан Лелик, Галина Ковальчук, Марія Сем'янів. Головою спільноти обрали Володимира Сеньковського, заступниками Мирославу Середюк та Руслана Лелика. Було прийнято статут Спільноти. Духовником Спільноти був о. Михайло Момот. Спільнота мала свою емблему. А в приміщенні резиденції, де збиралась спільнота, є великий образ небесного покровителя Спільноти єп. Григорія Хомишина, котрий намалювала і подарувала п. Тамара Дутчин з с. Підгір'я. Освятили урочисто цей образ в церкві Івана Богослова отці Іван і Михайло.

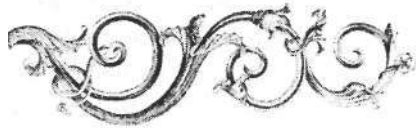
Члени Спільноти підтримували дружні зв'язки з молодіжними групами с. Крихівці, Івана-Франківська, співпрацювали з районною бібліотекою, Палацом культури.

Фінансову підтримку Спільноті надавали церква, тепличне господарство, ТзОВ „Маневр”, Торговий Дім, п. С. Тимків, за що їм щиро вдячні; а художніми наставниками були Світлана Панько, Наталія Дмитрук та Марія Сем'янів. Спільнота гордилась своїми поетами Володимиром Сеньковським та Русланом Леликом. В спільноті вони надихали всіх на цікаві духовні роздуми.

Галина Ковельчук

ЗМІСТ

Єпископ Григорій Хомишин.....	3
Григорій Хомишин у Богородчанах.....	7
м. Богородчани, Івано-Франківська Єпархія, церква св. Івана Богослова. 4 листопада 1995 р. Божого (зі стенограми беатифікаційної комісії).....	10
Остання ніч Владики.....	14
Книжка-портрет єпископа Григорія Хомишина.....	17
Буде храм Божий.....	18
Віхи життя і діяльності Блаженного мученика Владики Григорія Хомишина.....	21
Спільнота Григорія Хомишина.....	22

Історичне видання

Бабій Василь

Владичий жезл в Богородчанах

Літературний редактор о. Ігор ПЕЛЕХАТИЙ
Комп'ютерне виконання Надії РОМАНИШИН

Видавництво та друк — „Нова Зоря”
Підписано до друку 07.03.07.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний
Ум. друк. арк. 1,62. Накл. 500. Зам. №74.

Видавництво „Нова Зоря”,
м. Івано-Франківськ, пл. А. Міцкевича, 5,
тел./факс (0342) 55-24-45; тел. (03422) 254-49,
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи
серія ДК №402 від 04.04.2001 р.

Молитва

Боже, безмежно Добрий і Ласкавий! Тобі глибокий поклін і подяка за всі дари і ласки, якими Ти наділив свого вірного Слугу Єпископа Григорія Хомишина, а головню, що ти удостоїв Його мученицького вінця за святу віру, за нашу Греко-Католицьку Церкву.

Водночас просимо Тебе, Господи, коли така Твоя свята воля: прослав святість Твого Слуги Єпископа Григорія видимими знаками і чудами.

Господи, через безконечну любов Серця єдиного Твого Сина, за посередництвом Пречистої Діви Марії, яку він так шанував і любив, за молитвами св. Йосифа Обручника та Священомученика Йосафата, — прослав слугу Твого й тут, на землі.

У цьому намірі просимо Тебе: уділи через Твоє безконечне милосердя та посередництво Твого вірного Слуги Єпископа Григорія ласку (...), про яку я так покійно Тебе благаємо.

Амінь.

